

การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารสถานศึกษาในอำเภอแม่ออน จังหวัดเชียงใหม่
Participation of Teachers in School Administration
in Mae On District, Chiang Mai Province

ปาริชาติ คำลือ *

รศ. วรณวดี ม้าลำพอง **

บทคัดย่อ

งานวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารสถานศึกษา ในอำเภอแม่ออน จังหวัดเชียงใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษา และครู จากสถานศึกษาในอำเภอแม่ออน จังหวัดเชียงใหม่ ปีการศึกษา 2556 จำนวน 100 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารสถานศึกษา ในอำเภอแม่ออน จังหวัดเชียงใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 1 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ความถี่ และร้อยละ และการสัมภาษณ์เชิงลึก วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ กล่าวคือ การให้รหัสข้อมูล การแยกแยะข้อมูล และการจัดกลุ่มข้อมูล นำเสนอข้อมูลในรูปความเรียง

ผลการวิจัยพบว่า ครูมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาทุกด้าน โดยประเด็นที่มีส่วนร่วมมากที่สุดคือ การรับผลประโยชน์ รองลงมาคือ การตัดสินใจ การดำเนินงาน และการประเมินผล เมื่อพิจารณาแต่ละด้านพบว่า ด้านการบริหารงานวิชาการ ครูมีส่วนร่วมสูงสุดในการรับผลประโยชน์ คือ ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ จากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ที่มีความหลากหลาย เช่น การดำเนินการจัดทำกิจกรรม โครงการ การนำนักเรียนไปทัศนศึกษา ณ แหล่งเรียนรู้นอกสถานที่ และครูไม่มีส่วนร่วมสูงสุดในการประเมินผล ร้อยละ 25 คือ การติดตาม ตรวจสอบ การนิเทศภายในสถานศึกษา ด้านการบริหารงบประมาณ ครูมีส่วนร่วมสูงสุดในการรับผลประโยชน์ คือ ทำให้การจัดกิจกรรมต่าง ๆ ในแผนงานที่กำหนดไว้เป็นไปตามงบประมาณที่ได้รับการจัดสรร ซึ่งได้มีการประชุม วางแผนไว้ ล่วงหน้า และครูไม่มีส่วนร่วมสูงสุดในการประเมินผล ร้อยละ 30 คือ ประเมินผลการปฏิบัติงานฝ่ายการเงินและ

* นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยพาร์อีสเทอร์น

E-mail: richart-y@hotmail.com

** อาจารย์ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยพาร์อีสเทอร์น

งบประมาณของสถานศึกษา ด้านการบริหารงานบุคคล ครูมีส่วนร่วมสูงสุดในการรับผลประโยชน์ คือทำให้ครูเข้ารับการฝึกอบรม ประชุม สัมมนา เพื่อพัฒนาตนเองและวิชาชีพ นำมาปรับใช้ได้อย่างเหมาะสม และครูไม่มีส่วนร่วมสูงสุดในการประเมินผล ร้อยละ 28 คือ ประเมินความดีความชอบในการเลื่อนขั้นเงินเดือนให้กับบุคลากรภายในสถานศึกษา และด้านการบริหารทั่วไป ครูมีส่วนร่วมสูงสุดในการรับผลประโยชน์ คือ ทำให้ผู้เรียนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่ดีขึ้น เพื่อให้ผู้เรียนมีความพร้อมด้านวิชาการและทักษะชีวิต และครูไม่มีส่วนร่วมสูงสุดในการประเมินผล ร้อยละ 12 คือ ติดตาม ประเมินผล การปฏิบัติงานในแต่ละด้าน ของสถานศึกษา

คำสำคัญ

การมีส่วนร่วม การบริหารสถานศึกษา อำเภอแม่ออน

Abstract

This research aimed to investigate the participation of teachers in school administration in Mae On District, Chiang Mai Province under the Office of Primary Education Area 1. The population used in this study was the school administrators and the teachers from the schools in Mae On District, Chiang Mai Province in the academic year 2013. The number was 100. The tools used in this research were questionnaires concerning the participation of teachers in school administration in Mae On District, Chiang Mai Province under the Office of Primary Education Area 1. The data were analyzed through frequency and percentage. The in-depth interviews were analyzed through the technique of qualitative data analysis, namely data encoding, data classifying and data clustering. The data were presented in form of an essay.

The results showed that the teachers took part in the school administration of all aspects. The most participation was to receive benefits. The followings were decision making, operating and evaluating. When considering each aspect, it revealed that according to the academic administration, the teachers involved mostly in receiving benefits. That meant the teachers made the learners learn from a variety of sources, such as the operation of activities or projects by providing the students field trips at outside learning sources. The teachers did not engage mostly in evaluating, namely monitoring, inspecting and in-school supervising (25%). Related to the budget management, the teachers participated mostly in receiving benefits by

arranging various activities as planned according to the budget allocated and as mentioned in the meetings beforehand. The teachers did not involve mostly in evaluating the performances of the school financial and budget department (30%). According to the personnel administration, the teachers engaged mostly in receiving benefits by attending trainings, conferences and seminars to develop themselves as well as their professions and implement them appropriately. The teachers did not participate mostly in evaluating merit to raise salary for the staff in the schools (28%). Related to the general administration, the teachers took part mostly in receiving benefits by making the learners' behaviors better to prepare them for academic and life skills. The teachers did not involve mostly in evaluating, namely monitoring and evaluating the school performances in each aspect.

Keywords

Participation, Administration, Mae On District

บทนำ

การบริหารสถานศึกษา ถือว่าเป็นหนึ่งภารกิจสำคัญของการบริหาร ซึ่งผู้บริหาร คณะครูและบุคลากรภายในสถานศึกษาต้องร่วมมือกันดำเนินงานตามที่ได้กำหนดไว้ให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย การมีส่วนร่วมก่อให้เกิดผลดีต่อการขับเคลื่อนเป้าหมายขององค์กร บุคลากรที่ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วม และสามารถให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงานในทุก ๆ ด้านนั้น ย่อมจะก่อให้เกิดผลดีและเกิดประสิทธิภาพในการทำงาน เป็นประโยชน์ต่อองค์กรมากที่สุด ดังเช่นนุชตริยา ผลพานิชย์ (2548, 13) ที่กล่าวว่า ปัจจุบันการเปลี่ยนแปลงภายนอกองค์กรได้เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ให้มีทักษะและการบวนการทำงาน ปลูกฝังและสร้างความตระหนักในการทำงานให้มีประสิทธิภาพ ไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาตนเองหรือการมีส่วนร่วมในการทำงานทุก ๆ ด้าน ทั้งนี้เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการเรียนรู้ และเพื่อให้ได้ความรู้ใหม่ ๆ เพิ่มมากขึ้น มีความพร้อมในการร่วมปฏิบัติงานและพัฒนาองค์กรให้ดียิ่งขึ้น

สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ถือว่าเป็นหน่วยงานทางการศึกษาตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2547 และแก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2551 ที่มีผู้อำนวยการสถานศึกษาเป็นผู้บังคับบัญชาสูงสุดของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษานั้น ๆ และปัจจุบันสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นนิติบุคคลตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 มาตรา 35

เมื่อสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นนิติบุคคล คือ บุคคลตามที่กฎหมายกำหนด ดังนั้นผู้อำนวยการสถานศึกษาจึงถือว่าเป็นผู้แทนนิติบุคคลของ สถานศึกษา มีอำนาจหน้าที่ในการลงนามทำนิติกรรมสัญญาต่าง ๆ ของสถานศึกษา และได้รับการกระจายอำนาจจากกระทรวงศึกษาธิการ และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในด้านต่าง ๆ ได้แก่ ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป (กระทรวงศึกษาธิการ, 2550, 29)

หลักการบริหารที่เน้นการมีส่วนร่วม เป็นการบริหารแบบเชิงมนุษยสัมพันธ์ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูจึงต้องมีความรู้ ความเข้าใจ ในแนวคิดหลักการและกระบวนการ เพื่อนำปัจจัยต่าง ๆ ได้แก่ คน (Man) เงิน (Money) วัสดุอุปกรณ์ (Materials) และการจัดการ (Management) มาพัฒนาสถานศึกษาของตนเองให้มีประสิทธิภาพ (ทัศนีย์ ทองทวีวัฒน์, 2554, 1) ภายใต้การบริหารตามกรอบภารกิจของสถานศึกษา ทั้ง 4 ด้าน ตามที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด โดยให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องต้องมีส่วนร่วมในด้านการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Cohen and Uphoff, 1980 อ้างถึงใน จริญญา บันเทิง, 2548, 2)

โรงเรียนในอำเภอแม่ฮ่องสอน จังหวัดเชียงใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 1 เป็นโรงเรียนที่มีพื้นที่ห่างไกล อีกทั้งยังมีการโยกย้ายครูผู้สอนจำนวนบ่อยครั้ง เนื่องจากครูส่วนใหญ่ไม่ใช่ครูในพื้นที่ ทำให้บุคลากรภายในสถานศึกษาลดลงแต่ภาระงานยังคงเท่าเดิม การปฏิบัติงานจึงขาดความต่อเนื่อง งานบางอย่างต้องหยุดชะงักเนื่องจากไม่มีครูดำเนินการสานต่อ หรืออาจเกิดการสับเปลี่ยนงานที่ได้รับมอบหมาย ทำให้ส่งผลกระทบต่อความร่วมมือในการปฏิบัติงานภายในสถานศึกษา ซึ่งการดำเนินงานโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ ภายในสถานศึกษาต้องดำเนินการตามระยะเวลาที่กำหนดภายในปีงบประมาณ ในขณะที่ทุกคนมีภาระงานที่ตนเองต้องรับผิดชอบ ซึ่งมีทั้งงานหลักและงานรองในแต่ละฝ่ายงาน จึงไม่สามารถรับผิดชอบงานอื่นเพิ่มเติมได้ เนื่องจากไม่มีเวลาในการปฏิบัติงานอย่างเต็มที่ จึงมีส่วนที่จะทำให้ประสิทธิภาพของงานลดลง ครูขาดความร่วมมือและขาดการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา จึงมีครูเพียงบางส่วนที่ได้รับการมอบหมายให้รับผิดชอบงานเพิ่มเติมจากงานประจำ นอกจากนี้ครูยังมีภารกิจหลักทางด้านการสอนซึ่งเป็นภารกิจสำคัญในการส่งเสริมการเรียนรู้ให้กับนักเรียน จึงทำให้ครูไม่สามารถปฏิบัติงานได้อย่างใดอย่างหนึ่งได้อย่างเต็มที่ สำหรับกรณีที่ได้ครูมาแทนตำแหน่งเดิมที่ว่างยังคงต้องใช้ระยะเวลาในการเรียนรู้งาน ภารกิจงานทั้งงานสอนและงานที่ได้รับมอบหมายในแต่ละฝ่ายงาน ล้วนเป็นภารกิจงานที่มีความสำคัญต่อสถานศึกษาเป็นอย่างยิ่ง และควรดำเนินไปโดยพร้อมเพรียงกันอย่างมีคุณภาพ ปัญหาและผลกระทบนี้จึงส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารสถานศึกษาในอำเภอแม่ฮ่องสอน จังหวัดเชียงใหม่

จากเหตุดังกล่าวที่นำเสนอข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารสถานศึกษา ในอำเภอแม่ฮ่องสอน จังหวัดเชียงใหม่ ว่าเป็นอย่างไร เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารสถานศึกษาในอำเภอแม่ฮ่องสอน จังหวัดเชียงใหม่ ให้มีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารสถานศึกษาในอำเภอแม่ฮ่องสอน จังหวัดเชียงใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 1

ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหารและครูจากสถานศึกษาในอำเภอแม่ฮ่องสอน จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 11 โรงเรียน ในปีการศึกษา 2556 ได้แก่ 1) ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 11 คน 2) ครู จำนวน 89 คน รวมประชากรทั้งสิ้นจำนวน 100 คน

ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้ศึกษาการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารสถานศึกษา ในอำเภอแม่ฮ่องสอน จังหวัดเชียงใหม่ ภายใต้ภารกิจงานของสถานศึกษาทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป โดยภารกิจงานของสถานศึกษาทั้ง 4 ด้าน จะศึกษาถึงการมีส่วนร่วมของครูใน 4 ประเด็นตามกรอบแนวคิดของ Cohen และ Uphoff, 1980 (อ้างถึงใน จริญญา บันเทิง, 2548, 2) ดังนี้ 1) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 2) การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน 3) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และ 4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามและการสัมภาษณ์เชิงลึก เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารสถานศึกษา ในอำเภอแม่ฮ่องสอน จังหวัดเชียงใหม่ ดังนี้

ชุดที่ 1 เป็นแบบสอบถามการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารสถานศึกษา ในอำเภอแม่ฮ่องสอน จังหวัดเชียงใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 1 ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบเลือกตอบ (Checklist) ตอนที่ 2 การมีส่วนร่วมของครูในการบริหาร

สถานศึกษาในอำเภอแม่ฮ่องสอน เป็นแบบเลือกตอบ (Checklist) ซึ่งได้นำแบบสอบถามไปตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) จากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน โดยทั้งหมดได้ยืนยันว่าเครื่องมือฉบับดังกล่าวมีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาแล้ว จากนั้นจึงได้นำไปทดลองใช้ (Try-Out) กับผู้บริหารสถานศึกษาและคณะครูโรงเรียนแม่คือวิทยา อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 30 คน โดยมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 9576 ซึ่งถือมีความเชื่อมั่นสูงและผู้ทดลองตอบแบบสอบถามทุกคน มีความเข้าใจทางด้านภาษาที่ตรงกันกับเจตนาของผู้วิจัย

ชุดที่ 2 เป็นการสัมภาษณ์เชิงลึกเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารสถานศึกษา ในอำเภอแม่ฮ่องสอน จังหวัดเชียงใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 1 โดยสร้างประเด็นคำถามการสัมภาษณ์จากแนวคิด หลักการ เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารสถานศึกษา ตามขอบข่ายภารกิจงานทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และ การบริหารงานทั่วไป จากวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง กำหนดหัวข้อประเด็นที่ต้องการถามตามวัตถุประสงค์ นำแบบสัมภาษณ์ไปสัมภาษณ์กับตัวแทนประชากร กลุ่มละ 1 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 2 คน และสามารถตอบตามได้ตรงประเด็นในทุกประเด็นคำถาม

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชากรด้วยตนเอง จำนวน 100 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 จากนั้นได้ทำการตรวจสอบพบว่าข้อมูลมีความสมบูรณ์ทุกฉบับ และนำมาวิเคราะห์ด้วยวิธีทางสถิติในขั้นตอนต่อไป ด้านการสัมภาษณ์เชิงลึก ใช้การเลือกแบบเจาะจง ซึ่งเป็นตัวแทนผู้บริหารและครู จำนวน 11 โรงเรียน โรงเรียนละ 1 คน รวมทั้งสิ้น 11 คน โดยผู้วิจัยชี้แจงให้ทราบถึงวัตถุประสงค์ของการวิจัยตลอดจนวิธีการสัมภาษณ์เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้อง ตรงกับสภาพความเป็นจริง และนำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ นำเสนอเป็นความเรียง

การวิเคราะห์ข้อมูล

ชุดที่ 1 แบบสอบถาม ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage) นำเสนอเป็นตารางประกอบการบรรยาย ตอนที่ 2 การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารสถานศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage) นำเสนอเป็นตารางประกอบการบรรยาย

ชุดที่ 2 การสัมภาษณ์เชิงลึก ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก วิเคราะห์ข้อมูลโดยเทคนิคการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ กล่าวคือ การให้รหัสข้อมูล การแยกแยะข้อมูล และการจัดกลุ่มข้อมูล โดยนำเสนอข้อมูลในรูปความเรียง

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยพบว่าการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารสถานศึกษาในอำเภอแม่อน จังหวัดเชียงใหม่ และการสัมภาษณ์เชิงลึก ตามขอบข่ายภารกิจงานทั้ง 4 ด้าน มีดังนี้

ตารางที่ 1

การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารสถานศึกษา ด้านการบริหารงานวิชาการ

ข้อ	ด้านการบริหารงานวิชาการ	มีส่วนร่วม		ไม่มีส่วนร่วม	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
(N=135)					
1	การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ที่มีความหลากหลาย	100	100	0	0
2	การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน พัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเพื่อให้เกิดคุณภาพชุมชน	95	95	5	5
3	การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ประชุม พิจารณา กำหนดความต้องการและความจำเป็นในการจัดทำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น	95	95	5	5
4	การมีส่วนร่วมในการประเมินผล ประเมินผลและปรับปรุงหลักสูตรท้องถิ่นให้สอดคล้องกับสภาพชุมชนสมบูรณ์	86	86	14	14

ด้านการบริหารวิชาการ พบว่า การมีส่วนร่วมของครูที่มีร้อยละสูงสุด คือ มีส่วนร่วมประเด็นการรับผลประโยชน์ รองลงมาคือ การดำเนินงานและการตัดสินใจ ลำดับสุดท้าย คือ การประเมินผล ส่วนการสัมภาษณ์เชิงลึกด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ผู้ให้สัมภาษณ์ กล่าวว่า ผู้เรียนได้เรียนรู้จากการจัดกิจกรรมที่มีความหลากหลาย โดยครูผู้สอนเน้นการเรียนรู้แบบองค์รวมและบูรณาการใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน ซึ่งอาจส่งผลทำให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนสูงขึ้นได้ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานผู้ให้สัมภาษณ์ กล่าวว่า ครูทุกคนมีความจำเป็นที่จะต้องพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาร่วมกัน

เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการจัดการศึกษา ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ผู้ให้สัมภาษณ์ กล่าวว่า การจัดทำหลักสูตรเป็นเรื่องที่มีความสำคัญ ครูทุกคนต้องมีส่วนร่วมในการวางแผน เพื่อให้หลักสูตรมีความสมบูรณ์และมีความเป็นตัวตนของสถานศึกษา ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ผู้ให้สัมภาษณ์ กล่าวว่า สถานศึกษามีการประเมินคุณภาพของการจัดการศึกษา ประเมินหลักสูตรสถานศึกษา เพื่อปรับเปลี่ยนให้มีความเหมาะสม ทันต่อเหตุการณ์ และสอดคล้องกับสภาพของชุมชน

ตารางที่ 2

การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารสถานศึกษา ด้านการบริหารงบประมาณ

ข้อ	ด้านการบริหารงบประมาณ	มีส่วนร่วม		ไม่มีส่วนร่วม	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
(N=135)					
1	การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ทำให้การจัดกิจกรรมต่าง ๆ ในแผนงานที่กำหนดไว้ เป็นไปตาม งบประมาณที่ได้รับการจัดสรร	98	98	2	2
2	การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน จัดทำแผนงบประมาณและแผนปฏิบัติการใช้จ่ายเงินของ สถานศึกษาสถานศึกษาเพื่อให้เกิดคุณภาพชุมชน	95	95	5	5
3	การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ วางแผน พิจารณา คัดเลือก วัสดุ อุปกรณ์ ที่มีความจำเป็นต่อการ จัดการศึกษา	94	94	6	6
4	การมีส่วนร่วมในการประเมินผล ประเมินผลการดำเนินงานและผลการเบิกจ่ายงบประมาณ ประจำปีสมบูรณ์	77	77	23	23

ด้านการบริหารงบประมาณ พบว่า การมีส่วนร่วมของครูที่มีร้อยละสูงสุด คือ มีส่วนร่วม ประเด็นการรับผลประโยชน์ รองลงมา คือ การดำเนินงาน การตัดสินใจ และการประเมินผล ส่วนการสัมภาษณ์เชิงลึกด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ผู้ให้สัมภาษณ์ กล่าวว่า สถานศึกษากำหนดกิจกรรมตามแผนปฏิบัติงานประจำปี ซึ่งมีรายละเอียดการใช้จ่ายงบประมาณตามที่ได้รับการจัดสรร มีการดำเนินกิจกรรมเป็นไปตามระบบ

จึงจะสามารถทำให้งานสำเร็จและบรรลุตามเป้าหมาย ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ผู้ให้สัมภาษณ์ กล่าวว่า เป็นหน้าที่ของคณะครูทุกคนที่ต้องมีส่วนร่วมและรับผิดชอบโครงการ ร่วมกันจัดทำแผนงบประมาณ แผนปฏิบัติการ ใช้จ่ายเงินของสถานศึกษาให้เป็นไปตามที่กำหนด ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ผู้ให้สัมภาษณ์ กล่าวว่า คณะครูได้มีส่วนร่วมในการประชุมเพื่อเสนอการขอใช้งบประมาณ การวางแผน คัดเลือก วัสดุ อุปกรณ์ที่ต้องการ และมีความจำเป็นในการจัดกิจกรรม เพื่อให้ฝ่ายงบประมาณดำเนินการจัดซื้อต่อไป ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ผู้ให้สัมภาษณ์ กล่าวว่า คณะครูได้มีส่วนร่วมประเมินโครงการที่ตนเองรับผิดชอบ สรุปผลการดำเนินงาน เพื่อรายงานการใช้จ่ายงบประมาณ ศึกษาข้อบกพร่องและนำไปปรับปรุงการจัดกิจกรรมครั้งต่อไป

ตารางที่ 3

การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารสถานศึกษา ด้านการบริหารงานบุคคล

ข้อ	ด้านการบริหารงานบุคคล	มีส่วนร่วม		ไม่มีส่วนร่วม	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
(N=135)					
1	การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ทำให้ครูเข้ารับการฝึกอบรม ประชุมสัมมนา เพื่อพัฒนาตนเองและ วิชาชีพ	100	100	0	0
2	การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ส่งเสริม สนับสนุน ให้ครูมีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูที่ถูกต้อง ตามระเบียบ	98	98	2	2
3	การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ เสนอแนะการมอบหมายงานให้แก่บุคลากรในสถานศึกษา	82	82	18	18
4	การมีส่วนร่วมในการประเมินผล ประเมินเพื่อขอเลื่อนตำแหน่งวิทยฐานะให้สูงขึ้น	76	76	24	24

ด้านการบริหารงานบุคคล พบว่า การมีส่วนร่วมของครูที่มีร้อยละสูงสุด คือ มีส่วนร่วมประเด็นการรับผลประโยชน์ รองลงมา คือ การดำเนินงาน การตัดสินใจ และการประเมินผล ส่วนการสัมภาษณ์เชิงลึกด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ผู้ให้สัมภาษณ์ กล่าวว่า คณะครูให้ความสำคัญและสนับสนุนให้ตนเองและ

เพื่อนร่วมวิชาชีพเข้ารับการอบรม เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนประสบการณ์และนำมาพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพต่อไป ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ผู้ให้สัมภาษณ์ กล่าวว่า ครูนั้นจะต้องมีใบประกอบวิชาชีพครูที่ถูกต้อง และมีวุฒิการศึกษาที่ตรงกับวิชาที่สอน จึงจะทำให้การจัดการเรียนการสอนนั้นมีประสิทธิภาพมากขึ้น ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ผู้ให้สัมภาษณ์ กล่าวว่า ควรมอบหมายงานให้เหมาะสมกับความสามารถของครูแต่ละคน โดยกำหนดอำนาจหน้าที่ให้มีความชัดเจน จึงจะทำให้งานมีประสิทธิภาพ ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ผู้ให้สัมภาษณ์ กล่าวว่า คณะครูสามารถขอเข้ารับการประเมินเพื่อขอเลื่อนตำแหน่งวิทยฐานะให้สูงขึ้นได้ เมื่อมีคุณสมบัติครบตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ซึ่งคณะครูส่วนมากมีอายุการทำงานสูง จึงสามารถขอรับการประเมินเพื่อขอเลื่อนตำแหน่งวิทยฐานะให้สูงขึ้นได้

ตารางที่ 4

การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารสถานศึกษา ด้านการบริหารทั่วไป

ข้อ	ด้านการบริหารทั่วไป	มีส่วนร่วม		ไม่มีส่วนร่วม	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
(N=135)					
1	การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ทำให้ผู้เรียนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่ดีขึ้น	100	100	0	0
2	การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ใช้เทคโนโลยีนวัตกรรมเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา	99	99	1	1
3	การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ประชุม พิจารณาการจัดกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์เพื่อปรับเปลี่ยน พฤติกรรมของผู้เรียน	99	99	1	1
4	การมีส่วนร่วมในการประเมินผล ประเมินผลการพัฒนาระบบและจัดทำข้อมูลสารสนเทศของ สถานศึกษา	96	96	4	4

ด้านการบริหารทั่วไป พบว่า การมีส่วนร่วมของครูที่มีร้อยละสูงสุด คือ มีส่วนร่วมประเด็นการรับผลประโยชน์ รองลงมา คือ การตัดสินใจและการดำเนินงาน ลำดับสุดท้าย คือ การประเมินผล

ส่วนการสัมภาษณ์เชิงลึกด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ผู้ให้สัมภาษณ์ กล่าวว่า สถานศึกษาได้มีการจัดกิจกรรมที่จะช่วยพัฒนาผู้เรียนให้มีความพร้อมในด้านวิชาการและด้านทักษะชีวิต เป็นการช่วยปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้เรียนให้เป็นไปในทางที่ดีขึ้นด้วยวิธีการที่หลากหลาย ผู้เรียนจะให้ความสนใจในการทำกิจกรรมมากขึ้น ด้านการตัดสินใจและด้านการดำเนินงานที่มี ร้อยละของการมีส่วนร่วมเท่ากัน ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ผู้ให้สัมภาษณ์ กล่าวว่า ทางสถานศึกษาได้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยใช้เทคโนโลยี นวัตกรรมต่าง ๆ เข้ามาเป็นตัวเสริมในการจัดการเรียนรู้ ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจได้มากขึ้น ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ผู้ให้สัมภาษณ์ กล่าวว่า คณะครูมีการปรึกษาเกี่ยวกับการจัดทำโครงการเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมผู้เรียนไปในทางที่ดีขึ้น เพื่อให้งานมีความชัดเจน และเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ผู้ให้สัมภาษณ์ กล่าวว่า สถานศึกษาได้มีการจัดระบบฐานข้อมูล เพื่อใช้ในการบริหารจัดการ การรายงานข้อมูลให้ทางต้นสังกัดทราบ โดยให้มีความสอดคล้องกับระบบฐานข้อมูลของหน่วยงานต้นสังกัด

การอภิปรายผล

การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารสถานศึกษา ในอำเภอแม่ออน จังหวัดเชียงใหม่ มีข้อค้นพบและประเด็นที่สมควรยกมาอภิปรายผล ดังนี้

ด้านการบริหารงานวิชาการ พบว่า ข้อที่มีร้อยละของการมีส่วนร่วมสูงสุด คือ ข้อทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ที่มีความหลากหลาย ทั้งนี้เนื่องจาก สถานศึกษาในอำเภอแม่ออน จังหวัดเชียงใหม่ เป็นสถานศึกษาที่อยู่ในพื้นที่ห่างไกล เทคโนโลยีต่าง ๆ ค่อนข้างล่าช้า สถานศึกษาแต่ละแห่งจึงเน้นการเรียนรู้ผ่านการจัดกิจกรรมแบบบูรณาการ โดยการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่มีความหลากหลาย ตลอดจนใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน ชุมชน หน่วยงานที่เด็ก ๆ อาศัยอยู่ ปรากฏชาวบ้าน ภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ามาบูรณาการกับหลักสูตรการเรียนรู้ โดยจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีความหลากหลายและเหมาะสมกับเนื้อหาวิชา จึงสามารถทำให้เด็กเรียนรู้ได้ทุกที่ ทุกเวลา ด้วยการปฏิบัติจริง เข้าใจและสามารถสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองได้ ซึ่งอาจช่วยให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนสูงขึ้นได้ สอดคล้องกับสมุน อมรวิวัฒน์ (2548, 16) ที่กล่าวว่า แม่คนเราไม่มีโอกาสเข้าเรียนหนังสือในโรงเรียนเลย เขาก็สามารถดำเนินชีวิตและเรียนรู้ได้จากครอบครัว ชุมชน การทำมาหากิน และสิ่งแวดล้อมธรรมชาติ ตลอดจนเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่สอนให้ต้องปรับตัวแก้ไขปัญหา ซึ่งเราสามารถเรียนรู้จากชุมชนในเรื่องต่าง ๆ มากมาย ดังเช่นกรมสามัญศึกษา (2547, 43) ที่สรุปว่า แหล่งเรียนรู้จากสังคมเป็นแหล่งเรียนรู้ที่ผู้เรียนสามารถเรียนได้จากสถาบันต่าง ๆ จนเกิดความรู้ ทักษะมากขึ้น ซึ่งการเรียนรู้ทางสังคมนั้นได้จากสถาบันการศึกษา สถาบันทางศาสนา สถาบันสื่อมวลชน ชุมชน สถาบันทางเศรษฐกิจ การเมือง การปกครอง

ด้านการบริหารงบประมาณ พบว่า ข้อที่มีร้อยละของการมีส่วนร่วมสูงสุด คือ ข้อทำให้การจัดกิจกรรมต่าง ๆ ในแผนงานที่กำหนดไว้ เป็นไปตามงบประมาณที่ได้รับการจัดสรร ทั้งนี้เนื่องจากทางสถานศึกษาได้มีการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี ซึ่งเป็นเอกสารที่รวบรวมรายละเอียดของโครงการ กิจกรรมต่าง ๆ ไว้ อย่างละเอียด มีการกำหนดงบประมาณ และการควบคุมการใช้จ่ายงบประมาณให้เป็นไปตามรายการและแผนงานที่กำหนดไว้ การใช้จ่ายงบประมาณต้องมีความชัดเจน เพื่อให้เกิดความคุ้มค่าในการใช้งบประมาณมากที่สุด มีการกำหนดระยะเวลาที่จะดำเนินกิจกรรมให้กับผู้เรียน ดังนั้นกิจกรรมต่าง ๆ ที่ทางสถานศึกษาจัดขึ้นจึงเป็นไปตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ สอดคล้องกับ ธร สุนทรายุทธ (2548, 242) ที่กล่าวว่า การบริหารการเงินและงานงบประมาณของสถานศึกษา เป็นการดำเนินงานเกี่ยวกับการใช้เงินงบประมาณที่สถานศึกษาได้รับจัดสรร ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ตั้งไว้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ถูกต้องตามระเบียบและทันเวลาหรือเหตุการณ์ ทั้งนี้เพราะเงินเป็นปัจจัยสำคัญต่อการบริหารองค์กร และเงินเป็นปัจจัยที่ก่อให้เกิดปัจจัยด้านอื่น ๆ ด้วย นอกจากนี้ก่อนดำเนินการจัดกิจกรรมทุกครั้งต้องมีการประชุมอีกครั้ง เพื่อวางแผนการใช้งบประมาณก่อนการดำเนินการจัดทำโครงการ มีการมอบหมายงาน แบ่งหน้าที่ให้แต่ละฝ่ายรับผิดชอบ โดยจัดทำเป็นคำสั่งที่มีความชัดเจน เพื่อให้โครงการหรือกิจกรรมที่จัดขึ้นนั้น มีประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียน เช่นเดียวกับ กระจหวงศึกษาธิการ (2546, 39) ที่กล่าวว่า การบริหารงบประมาณของสถานศึกษา มุ่งเน้นความเป็นอิสระในการบริหารจัดการ มีความคล่องตัว โปร่งใส ตรวจสอบได้ ยึดหลักการบริหารมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์และการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ให้มีการจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินของสถานศึกษา รวมทั้งจัดหารายได้จากการบริหารมาใช้บริหารจัดการเพื่อประโยชน์ทางการศึกษา ส่งผลให้เกิดคุณภาพที่ดีต่อผู้เรียน

ด้านการบริหารงานบุคคล พบว่า ข้อที่มีร้อยละของการมีส่วนร่วมสูงสุด คือ ข้อทำให้ครูเข้ารับการพัฒนา อบรม ประชุมสัมมนาเพื่อพัฒนาตนเองและวิชาชีพ ทั้งนี้เนื่องจาก สถานศึกษาในอำเภอแม่ฮ่องสอน จังหวัดเชียงใหม่ เป็นสถานศึกษาขนาดเล็กและขนาดกลาง ที่อยู่ห่างไกลจากตัวจังหวัด ทำให้เทคโนโลยี และการสื่อสารต่าง ๆ ค่อนข้างล่าช้า ส่งผลกระทบต่อการทำงานตามที่ได้รับมอบหมายจากหน่วยงานต้นสังกัด ส่งผลต่อการพัฒนางาน และการจัดการเรียนการสอนให้ทันต่อเทคโนโลยีและความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น การเข้ารับการพัฒนา อบรม ประชุม สัมมนา จึงเป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อสถานศึกษาที่อยู่ห่างไกล ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอแม่ฮ่องสอน จึงได้เล็งเห็นความสำคัญ ในการส่งบุคลากรภายในสถานศึกษาเข้ารับอบรม เพื่อให้ได้รับความรู้ ความเข้าใจ มากยิ่งขึ้น ทันต่อการเปลี่ยนแปลง สร้างเทคนิควิธีการจัดการเรียนการสอนที่มีความแปลกใหม่ เป็นการพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ด้วยวิธีที่หลากหลาย ส่งผลต่อคุณภาพการจัดการศึกษาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่ได้ให้ความสำคัญของการพัฒนา ครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา โดยได้ระบุไว้ในหมวด 1 บททั่วไป ความมุ่งหมายและหลักการ

มาตรา 9 (4) ว่า “มีหลักการส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา และการพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง” ทั้งนี้เพื่อให้คณะครุฑนำความรู้ที่ได้ไปปรับใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้มีเนื้อหาเหมาะสมตามยุคสมัย เพื่อประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียน เช่นเดียวกับ นุชตรียา ผลพานิชย์ (2548, 13) ที่กล่าวว่า ปัจจุบันการเปลี่ยนแปลงภายนอกองค์กรได้เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว เพื่อเป็นการบริหารจัดการให้องค์กรมีประสิทธิภาพ จึงมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง ที่นักบริหารจะต้องทำการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ โดยกำหนดกลยุทธ์สู่ความเป็นเลิศ ด้วยการจัดการฝึกอบรมอย่างเป็นระบบ เพื่อเป็นเครื่องมือในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้เกิดความรู้ใหม่ ๆ ที่ตรงกับความถนัดและความสามารถ เพิ่มทักษะในการปฏิบัติ ให้มีความพร้อมในการปฏิบัติงานตลอดเวลา นำความรู้ใหม่มาพัฒนาองค์กร

ด้านการบริหารทั่วไป พบว่า ข้อที่มีร้อยละของการมีส่วนร่วมสูงสุด คือ ข้อทำให้ผู้เรียนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่ดีขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากสถานศึกษาในอำเภอแม่อน จังหวัดเชียงใหม่ เป็นสถานศึกษาที่เปิดทำการสอนตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาลถึงชั้นประถมศึกษาในสถานศึกษาขนาดเล็ก และเปิดทำการสอนถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาในสถานศึกษาขนาดกลาง เด็กในสถานศึกษาจึงมีทั้งเด็กเล็ก และเด็กที่เข้าสู่ช่วงวัยรุ่นตอนต้น ซึ่งเป็นวัยที่เสี่ยงต่อการประพฤติตนไม่เหมาะสม ประกอบกับเด็กส่วนมากมาจากครอบครัวที่ขาดความอบอุ่น ทางสถานศึกษาจึงมีเป้าหมายสำคัญ ในการจัดกิจกรรม การเรียนการสอน ที่มุ่งเน้นการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ไม่ว่าจะเป็นทางร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคม และสติปัญญา ซึ่งการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้มุ่งเน้นพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อ และประกอบอาชีพได้ ดังเช่น ปราณี รามสูต (2548 90) ได้กล่าวว่า การเรียนรู้เกิดขึ้นได้ เพราะผู้เรียนมีการตอบสนองต่อสิ่งเร้า และยิ่งการตอบสนองได้รับการส่งเสริมหรือได้รับผลเป็นที่น่าพอใจ ความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งเร้ากับการตอบสนองก็จะยิ่งมั่นคงถาวร ซึ่งทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่ค่อนข้างถาวร ให้เกิดเป็นการเรียนรู้ขึ้น ดังนั้นคณะครุฑภายในสถานศึกษาในอำเภอแม่อน จังหวัดเชียงใหม่ จึงได้ร่วมมือจัดกิจกรรม โครงการต่าง ๆ เพื่อพัฒนาพฤติกรรมของผู้เรียนให้เปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น โดยใช้กิจกรรมที่มีความสำคัญในการพัฒนาให้เกิดทักษะ และความรู้ สามารถปรับตัวเข้ากับผู้อื่นในสังคมได้ดี เป็นการช่วยผู้เรียนให้มีความพร้อมด้านวิชาการและด้านทักษะชีวิตไปพร้อม ๆ กัน จากการเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ รอบตัว ด้วยรูปแบบการเรียนรู้ที่หลากหลาย ทำให้ผู้เรียนสนุกสนาน เพลิดเพลินในการเรียนรู้ ให้ความสนใจในการทำกิจกรรมมากขึ้น เช่นเดียวกับ ปทีป เมธาคณวุฒิ (2544, 114) ที่ได้กล่าวว่า ไม่ว่าจะใช้วิธีการสอนแบบใดก็ตามในแต่ละช่วงของการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนได้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ ครูจะต้องคำนึงถึงการจัดการที่เป็นระบบของการเรียนการสอน การส่งเสริมพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน มีการประเมินผลเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีพฤติกรรมไปในทางที่ดีขึ้น

บทสรุป

จากการศึกษาการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารสถานศึกษา ในอำเภอแม่อน จังหวัดเชียงใหม่ ภายใต้หลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและจัดการศึกษา พ.ศ. 2550 ในขอบข่ายภารกิจงานทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป พบว่า ครูมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาทุกด้าน โดยประเด็นที่ครูมีส่วนร่วมมากที่สุด คือ การรับผลประโยชน์ การดำเนินงาน การตัดสินใจ และการประเมินผล แต่ยังพบปัญหาที่เกิดขึ้นในการบริหารสถานศึกษา ในประเด็นต่าง ๆ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุง พัฒนาการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารสถานศึกษา ในอำเภอแม่อน จังหวัดเชียงใหม่ ดังนี้

1. ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาด้านการตัดสินใจ ด้านการดำเนินงาน และด้านการประเมินผลให้มากยิ่งขึ้น ทั้งนี้เพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีการบริหารจัดการที่มีระบบ และเป็นสถานศึกษาที่มีคุณภาพต่อไป
2. ควรมีการติดตาม ตรวจสอบ การนิเทศภายในสถานศึกษา เพื่อให้ทราบถึงข้อบกพร่อง หรือจุดที่ควรพัฒนาของสถานศึกษา และควรทำเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่อง เป็นระบบ
3. ควรมีการประเมินผลการปฏิบัติงานฝ่ายการเงินและงบประมาณของสถานศึกษาในทุก ๆ ปี ทั้งนี้เพื่อให้ทราบถึงปัญหา และหาวิธีป้องกันไม่ให้เกิดความผิดพลาด
4. ผู้บริหารและคณะครู ควรมีการประชุมเพื่อสร้างความตระหนัก และความเข้าใจ เสนอแนะวิธีการดำเนินการแก้ปัญหา เมื่อครูและบุคลากรภายในสถานศึกษาปฏิบัติตนไม่ถูกต้องเหมาะสม ทั้งนี้เพื่อป้องกันการเกิดการกระทำผิดทางวินัย
5. ควรมีการจัดทำฐานข้อมูลในสถานศึกษาอย่างเป็นระบบต่อเนื่อง ทั้งนี้เพื่อให้สะดวกต่อการรายงานข้อมูลกับหน่วยงานต้นสังกัด

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารสถานศึกษา
2. ควรศึกษาการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารสถานศึกษา ตามขอบข่ายภารกิจงานเฉพาะด้าน เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกที่มีรายละเอียดเกี่ยวกับภารกิจงานโดยตรง

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ: ศุภสภาลาดพร้าว.

- _____ (2546). คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงศึกษาธิการ.
- _____ (2550). กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550. กรุงเทพฯ: ม.ป.พ.
- กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2547). แนวทางการจัดการศึกษาตามอัธยาศัยในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. ม.ป.ท.: ม.ป.พ.
- จรรยา บันเทิง. (2548). การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชนบท. กรุงเทพฯ: โอ เอ พรินต์ติ้ง การพิมพ์.
- ทัศนีย์ ทองทวีวัฒน์. (2554). การศึกษาการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอตาพระยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 2. วิทยานิพนธ์ ปริญญาการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ธ สุนทรายุทธ. (2548). การบริหารการเงินและงบประมาณ. (พิมพ์ครั้งที่ 2). ชลบุรี: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- นุชตรียา ผลพานิชย์. (2548). การพัฒนาบุคคลและการฝึกอบรม. นครราชสีมา: คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- ปทีป เมธาคูณวุฒิ. (2544). การจัดการเรียนการสอนที่ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปราณี रामสูต. (2548). จิตวิทยาการศึกษา. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์เจริญกิจ.
- สุมน อมรวิวัฒน์. (2548). กระบวนการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ในชุมชนและธรรมชาติ. กรุงเทพฯ: วัฒนาพานิช.